

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1012 6, 10, 45, 47, 62, 88 IR 90 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835 31, 33 IR 37³ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS TARNYBOS STATUTO 9, 22 IR 59 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MOBILIZACIJOS IR PRIIMANČIOSIOS ŠALIES PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-1623 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3228 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TOLIAU- PROJEKTAI)
(TAP-20-1336(5)-20-1342(5), 20-1536(4), 20-1537(4); TAIS NR. 20-8005(6), 20-8000(6), 20-8001(6), 20-8002(6), 20-7999(6), 20-7996(6), 20-10396(5), 20-12090(4), 20-12089(4))**

2020-09-30 Nr. NV-2635

Vilnius

Projektų teikėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projektų tikslas. Spręsti 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusios naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo metu nustatytas įstatymo taikymo (įgyvendinimo) problemas ir supaprastinti ir palengvinti žmoniškųjų išteklių valdymą valstybės tarnyboje.

Dabartinė situacija. 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymas, numatęs esminius pokyčius valstybės tarnyboje. Taikant naujojo įstatymo nuostatas praktikoje atsirado poreikis tikslinti nuostatas, siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo, paprastinti procedūras valstybės tarnyboje, taip pat peržiūrėti pakaitinio valstybės tarnautojo, valstybės tarnautojo statuso atkūrimo institutus, įstaigos vadovų garantijas pasibaigus kadencijai.

Projektų esmė. Projektais siūloma:

- **atsisakyti pakaitinio valstybės tarnautojo sąvokos**, t. y. šiuo metu galiojanti pakaitinio valstybės tarnautojo sąvoka integruojama į karjeros valstybės tarnautojo sąvoką, tokiu būdu nereikės organizuoti „dvigubų“ konkursų į valstybės tarnybą, karjeros valstybės tarnautojas, priimtas laikinai pakeisti pareigų negalintį eiti karjeros valstybės tarnautoją, galės būti perkeliamas į kitas karjeros valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje;
- tikslinti nuostatas, susijusias su valstybės tarnautojų **nepriekaištingos reputacijos reikalavimais**;
- nustatyti, kad kolektyvinėms deryboms ir kolektyvinių sutarčių sudarymui valstybės tarnyboje taikomos Darbo kodekso nuostatos tiek, kiek jos neprieštarauja imperatyvioms Valstybės tarnybos nuostatoms;
- konkursų skelbimuose nurodyti, ar **darbo sąlygos yra tinkamos negalią turintiems asmenims**;
- tikslinamos **nuostatos dėl konkurso į įstaigos vadovo**, įstaigos vadovo pavaduotojo ar struktūrinio padalinio vadovo **vykdymo procedūros**: pretendams atsisakius būti teikiamais į pareigas priimančiam asmeniui (jo prašymu) gali būti teikiamas sekantis iš eilės geriausiai konkurse įvertintas pretendentas; jeigu po konkurso yra tik vienas pretendentas,

gavęs ne mažesnę nei Vyriausybės nustatytą įvertinimą, priimančio į pareigas asmens prašymu jam teikiamas tik vienas pretendentas; jeigu priimančio į pareigas asmuo prašymo nepateikia – organizuojamas naujas centralizuotas konkursas;

- nustatyti, kad konkursas į laisvas karjeros valstybės tarnautojo pareigas turi būti paskelbtas ne **vėliau kaip 3 mėnesius** (vietoje 6 mėnesių) nuo valstybės tarnautojo pareigų atsilaisvinimo ar naujos pareigybės įsteigimo;
- **tobulinti įstaigų vadovų reglamentavimą**: įstaigų vadovai, kurių per kadenciją visi vertinimo rezultatai yra „labai gerai“, be konkurso galėtų būti paskirti antrai kadencijai; galimybė be konkurso į karjeros valstybės tarnautojo pareigas priimti kadenciją pabaigusį įstaigos vadovą, kuris prieš jį paskiriant į įstaigos vadovo pareigas neturėjo karjeros valstybės tarnautojo statuso;
- papildyti, kad vidaus reikalų ministras nustatytų **užsienio kalbų mokėjimo lygio nustatymo tvarką**;
- **valstybės tarnautojams už darbą** įmonių, įstaigų, organizacijų, nepaisant jų nuosavybės formos, teisinės formos, rūšies bei veiklos pobūdžio, **kolegialiuose organuose** galėtų būti apmokama **mokant priemokas**;
- **plėsti valstybės tarnautojų, kurie turi teisę atkurti valstybės tarnautojo statusą, ratą** – asmenims, savo noru atsistatydinusiems iš karjeros valstybės tarnautojo ar įstaigos vadovo pareigų, atleistiems iš pareigų dėl: pareigybės panaikinimo, pasibaigus karjeros valstybės tarnautojo, priimto pakeisti laikinai pareigų negalintį eiti karjeros valstybės tarnautoją, priėmimo laikui, į pareigas teismo sprendimu grąžinus anksčiau jas ėjusį valstybės tarnautoją, nustačius, kad dėl neįgalumo ar netekto darbingumo valstybės tarnautojas negali eiti pareigų, **per 3 metus nuo atsistatydinimo būtų suteikta galimybė atkurti valstybės tarnautojo statusą**, jeigu turi ne mažesnę kaip 2 metų valstybės tarnybos stažą per pastaruosius 5 metus iki atsistatydinimo ar atleidimo iš pareigų;
- **atsisakyti pretendentų rezervo** (pretendentų rezervą sudaro asmenys, turintys teisę atkurti valstybės tarnautojo statusą, nelaimėję centralizuoto konkurso, bet gerai pasirodę pretendentai, pasibaigus priėmimo laikui, atleisti ne mažiau kaip 2 metus nepertraukiamai valstybės tarnautojo pareigas ėję pakaitiniai valstybės tarnautojai ir dėl pareigybės panaikinimo atleisti valstybės tarnautojai);
- numatyti galimybę **perkelti karjeros valstybės tarnautoją (jo rašytiniu sutikimu) į politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas** (priimančio asmens įgaliojimų laikui, arba iki praras priimančio asmens pasitikėjimą, arba kituose įstatymuose nustatytam laikui);
- **tobulinti valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą**: valstybės tarnautojų veikla galėtų būti vertinama po 4 mėnesių darbo (vietoje 6); numatomas subjektas, priimančio sprendimą tais atvejais, kai nėra (nepriimtas į pareigas) valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens; numatomas tarnybinės veiklos vertinimo rezultatų įgyvendinimas, kai valstybės tarnautojas laikinai perkeltas į kitas valstybės tarnautojo pareigas;
- tobulinti **pareiginės algos koeficientų nustatymo tvarką** valstybės tarnautoją perkeltiant į aukštesnes (taikomas nuo 0,5 iki 1,5 didesnis pareiginės algos koeficientas), lygiavertes (iš nevadovaujančių pareigų į vadovaujančias – taikomas iki 1 didesnis pareiginės algos koeficientas), žemesnes (taikomas 0,5 mažesnis pareiginės algos koeficientas) pareigas, taip pat atkuriant valstybės tarnautojo statusą (taikomas iki 1,5 didesnis pareiginės algos koeficientas);
- tikslinti **priemokų mokėjimo sąlygas**: ilginamas priemokos mokėjimo terminas iki 9 mėnesių (vietoje 6), už dalyvavimą įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus projektus, pareigų ėimą kolegialiuose organuose, pavadavimą, galimybė priemoką mokėti ir ilgesnį laikotarpį; **skatinimo išmokų** (numatomas skatinimas socialinėmis skatinimo iniciatyvomis, tikslinama mokamų poilsio dienų suteikimo tvarka) **ir kompensacijų** mokėjimo sąlygas;

- tikslinti **žuvusių (mirusių) valstybės tarnautojų laidojimo**, palaikų iš užsienio **pervežimo**, kompensacijų žuvusio (mirusio) valstybės tarnautojo artimiesiems **mokėjimo dydžius ir sąlygas**;
- **numatyti valstybės tarnautojams papildomą garantiją** – garantuojamos einamos pareigos ir nustatytas darbo užmokestis kai valstybės tarnautojas **atlieka savanorišką veiklą** Savanoriškos veiklos įstatymo nustatyta tvarka, išskyrus kai savanoriškos veiklos organizatoriumi yra politinė partija ar veikiama politinės partijos naudai, – iki 1 darbo dienų per kalendorinius metus;
- **ministerijos gynybos politikos direktoriaus pareigybę perkelti** iš Valstybės tarnybos įstatymo 1 priedo 5.1 pareigybių grupės į aukštesnę 4 pareigybių grupę (atliekamų funkcijų ir atsakomybės atžvilgiu ministerijos gynybos politikos direktorius yra artimas įstaigos direktoriaus pavaduotojo pareigybei, tokios pareigybės yra tik Krašto apsaugos ministerijoje ir Užsienio reikalų ministerijoje);
- nustatyti, kad **Vidaus reikalų ministerija po 2 metų** nuo įstatymo įsigaliojimo dienos atliks Valstybės tarnybos įstatymo **teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą**;
- susijusiais įstatymų projektais suderinamos žuvusių valstybės tarnautojų laidojimo išlaidų apmokėjimo ir palaikų pervežimo į Lietuvą nuostatos; reglamentuojamas valstybės tarnautojų darbo užmokesčio mokėjimas einant su valstybės ar savivaldybės atstovavimu susijusias pareigas įmonių ir viešųjų įstaigų kolegialiuose organuose; atsisakoma pakaitinių valstybės tarnautojų minėjimo; tikslinamos nepriekaištingos reputacijos nuostatos.

Priėmus projektus papildomų valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų neprireiks įstatymui įgyvendinti. Priemokos valstybės tarnautojams tiek pagal galiojančio Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, tiek pagal Valstybės tarnybos įstatymo projekto nuostatas *gali būti* skiriamos, o ministerijos gynybos politikos direktoriaus pareigybės perkėlimas į aukštesnę pareigybių grupę papildomų valstybės biudžeto lėšų nepareikalaus, nes valstybės tarnyboje yra tik kelios ministerijos gynybos politikos direktoriaus pareigybės, kurių galimas pareiginės algos koeficiento didinimas būtų didinamas Krašto apsaugos ministerijos ir Užsienio reikalų ministerijos lėšomis.

Derinimas. Projektai derinti su ministerijomis, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Nacionaline teismų administracija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinei sąjungai, darbo tvarka derinta su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba ir Neįgaliųjų reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Projektai buvo **svarstyti 2020 m. rugsėjo 8 d. ir 15 d. tarpinstituciniuose pasitarimuose**, papildomos pastabos aptartos Vidaus reikalų ministerijos 2020 m. rugsėjo 9 d. organizuotame pasitarime, patikslinti projektai svarstyti **2020 m. rugsėjo 23 d. Vyriausybės pasitarime**.

2020 m. rugsėjo 30 d. papildomai gautas **Nacionalinės teismų administracijos raštas**, kuriame siūloma papildyti Valstybės tarnybos įstatymo priedą **poskyrio vedėjo teismuose pareigybe**, kadangi poskyrių, kaip administracijos padalinių, atsisakymas nesprendžia sudėtingesnės hierarchinės struktūros įstaigų, sudarytų iš nutolusių padalinių (rūmų, filialų ir pan.), valdymo klausimo. Po teismų reorganizavimo apylinkių teismai ir Regionų apygardos administracinis teismas yra sudaryti iš teritorinių padalinių (teismo rūmų), kurie išsidėstę pakankamai dideliu atstumu. Centralizavus valdymą centriniuose rūmuose, kituose rūmuose buvo palikta tik po 1 struktūrinį padalinį, pavaldų centrinei raštinei – raštinės poskyrį, kurie nuo 2019 m. tiesiog pervadinti raštinės biurais ir yra struktūriniai vienetai, esantys Teismo raštinės skyriaus sudėtyje, tačiau biuras skyriaus sudėtyje būti negali.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms. Projektai prisideda prie Vyriausybės programos siekio tobulinti valstybės tarnautojų darbo užmokesčio ir motyvavimo sistemą.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Patarėja

Aušra Balčiūnaitė

Aušra Balčiūnaitė, tel. 870663825, el. p.

